

Motion till riksdagen 2013/14:A223

av **Jörgen Hellman m.fl. (S)**

Arbetslöshetsförsäkringen och arbetsmarknadspolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetslöshetsförsäkringen och arbetsmarknadspolitiken.

Motivering

Den borgerliga regeringen har genomfört kraftiga försämringar av arbetslöshetsförsäkringen. Att bli arbetslös drabbar den enskilde hårt. Vid en längre arbetslöshet blir ekonomin i många fall en stor börda för den enskilde och familjen. Arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en omställningsförsäkring. Ersättningen är en trygghet för den som inte har ett fast arbete utan tvingas gå emellan olika timanställningar och projekt samt dessemellan uppbära ersättning från arbetslöshetsförsäkringen.

Arbetsmarknadspolitiken och arbetslöshetsförsäkringen måste inriktas på att stötta den arbetssökande till ett nytt jobb och en egen försörjning. Arbet livet ställer allt större krav på människors förmåga till flexibilitet och omställning. Allt fler kommer att vilja och behöva byta jobb och yrkesinriktning under sitt yrkesverksamma liv. För att människor ska känna trygghet och få stöd för nödvändiga förändringar och anpassningar är det centralt att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en del av en aktiv politik för omställning. En fungerande arbetslinje förutsätter en fungerande arbetslöshetsförsäkring.

Den svenska modellen bygger på avtal mellan starka parter på arbetsmarknaden. Men för att den ska fungera krävs även att staten bidrar med en aktiv arbetsmarknadspolitik och en bra arbetslöshetsförsäkring. Den svenska modellen har kraftfullt bidragit till att skapa ett modernt arbetsliv och konkurrenskraftiga företag.

Vi socialdemokrater vill att i princip alla löntagare ska välja att omfattas av en god omställningsförsäkring vid arbetslöshet. En sådan försäkring stär-

Fel! Okänt namn på

ker människor och underlättar samhällets strukturomvandling. Dagens arbetslöshetsförsäkring fyller inte längre sitt syfte, reglerna behöver ändras och systemet måste bygga på inkomstbortfallsprincipen som stimulerar omställning, är lätt att få del av, enkel att förstå och som inte kan missbrukas. Konsekvenserna av det minskade taket i arbetslöshetsförsäkringen måste ses över. Målsättningen bör vara att höja taket i ersättningen så att fler kan få ersättning med 80 procent av tidigare inkomst.

Arbetslöshetsförsäkringen är en viktig grundsten i den svenska arbetsmarknadsmodellen som möjliggör nödvändig strukturomvandling, ger ekonomisk trygghet till dem som förlorar jobbet, stimulerar efterfrågan i ekonomin när arbetslösheten stiger och motverkar att lönerna pressas ner när fler slåss om jobben. Försämringarna har skadat den svenska modellen och gjort att många arbetslösa hänvisas till försörjningsstöd.

Arbetslöshetsförsäkringen fyller inte längre sitt syfte. Vi menar att det krävs en försäkring som bygger på inkomstbortfallsprincipen, en försäkring som stimulerar omställning, är lätt att få del av, enkel att förstå samtidigt som den inte ska kunna missbrukas.

Förtroendevalda som får en del av sin lön från facket drabbas hårt om de blir arbetslösa. Ersättningen för förlorad arbetsförtjänst är inte arbetslöshetsförsäkringsgrundande. Detta måste förändras. Som fackligt förtroendevald fordras det att man tar ett extra ansvar och ger en del av sin fritid för att vara uppdaterad. Det fordras extra kunskaper och utbildning som inte heller alltid ligger på arbetstid för att kunna ta diskussioner och förhandlingar med sin arbetsgivare för att trygga arbetsvillkoren och arbetsmiljön för sina arbetskamrater. Om man sedan mister jobbet straffas man genom lägre belopp. Man förlorar ekonomiskt på att ta sig an ett politiskt uppdrag om man deltidsstämplar. Det finns goda skäl för de skillnader som formellt finns mellan arvode och lön, motiv som bör lyftas fram och försvaras. Ett förtroendeuppdrag är inte i alla hänseenden att likställa med ett arbete. Tillämpningen av gällande regelverk bidrar till att arbetslösa inte kan ta sig an politiska uppdrag. Reglerna för beräkning behöver ses över. Valfungerande regler är av intresse för individen och för hela samhället. För vårt demokratiska system är det av vikt att rätten till politisk aktivitet också finns för arbetslösa, att inte reglerna i arbetslöshetsförsäkringen hindrar möjligheten till att ta politiska förtroendeuppdrag.

Regelverken inom arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken måste reformeras. Om man gör som staten säger: Skaffa sig en utbildning när det inte går att få jobb med den tidigare kompetensen. Ett exempel är industriarbetaren som blev undersköterska. Men det gick ändå inte att få jobb och plötsligt stod han utan både lön och ersättningar. Mannen ifråga är inte ensam om den erfarenheten. Efter ett och ett halvt år var mannen klar med sin utbildning, men något jobb som undersköterska fick han inte. Ännu värre var att alla andra vägar till försörjning blev kapade i och med utbildningen. Han kunde inte få arbetslöshetsförsäkring och han fick inte gå tillbaka till jobb- och utvecklingsgarantin och få ersättning därifrån. Ett och ett halvt års yrkesutbildning ledde alltså till en ekonomiskt sett ännu sämre situation än när han var sysselsatt i fas 3. Orimligheten i ovanstående är uppenbar. Regelverket

Fel! Okänt namn på

ställer människor på bar backe trots att de gjort som det förväntas av dem. Så kan det inte fortsätta. Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställningsförsäkring, som stöttar i just den situationen som mannen ovan var i. Förtroendet för arbetslöshetsförsäkringen kommer också att rasa i takt med att folk upptäcker att de ändå inte får någon ersättning när de behöver den.

Stockholm den 19 september 2013

Jörgen Hellman (S)

Christina Oskarsson (S)

Peter Johnsson (S)